İYİ TASARIM_4
GOOD DESIGN
İZMİR

SALVAGED LEATHER

KURTARILMIŞ DERİ

DÖNGÜ
CYCLES

İzmir Akdeniz Akademisi
İZMİR MEDİTERRANEAN ACADEMY

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

SALVAGED LEATHER

KURTARILMIŞ DERİ

EXHIBITION CATALOGUE

SERGİ KATALOĞU

18/10/2019 - 03/11/2019

İYİ TASARIM İZMİR_4

İÇİNDEKİLER

DERİ DEYİNCE:
Anadolu'nun Eski Zanaatlarından Debbağlık 6

DERİNİN EKOLOJİK DÖNÜŞÜMÜ 8

MODA ENDÜSTRİSİNDE DERİ:
Kurtarılmış Deri Sergisi 10

SALVAGED LEATHER / KURTARILMIŞ DERİ SERGİSİ:
Döngüsel Üst-Dönüşüm (Giriş)..... 13

SALVAGED LEATHER / KURTARILMIŞ DERİ SERGİSİ:
(Projeler)..... 14

SALVAGED LEATHER / KURTARILMIŞ DERİ SERGİSİ:
Yerleştirme..... 40

SALVAGED LEATHER / KURTARILMIŞ DERİ SERGİSİ:
Jüri Seçkisi (Giriş) 45

Analojik Anlatı..... 46

Yerli+Yabanıl..... 54

Yapısal 66

Zanaatle İnovasyon 70

Yaratıcı Ekip / Teşekkürler 74

Lütfi Dağtaş*

DERİ DEYİNCE:

Anadolu'nun Eski Zanaatlarından Debbağlık

Debbağlık, tabaklık, sepicilik her hangi bir hayvandan (koyun, kuzu, oğlak, keçi, sığır, deve, at, domuz, samur, şinşila, tilki vb.) yüzülmüş deriyi işlemeye verilen addır. Derileri işleyenlere de debbağ, tabak, sepici adı verilir. İnsan, varolduğu günden bu yana hayvandan yüzdüğü deriyi işledi ve onu ayakkabı, ceket, mont, çanta, kemer gibi giyim eşyası, döşeme malzemesi, yazı malzemesi vb. ürünlerin alanlarında kullandı, kullanıyor. Bir başka yönüyle hayvanın yüzülen derisi çeşitli ürünlerin yapımı için işlenmemiş olsaydı toprağın altında çürümeye terk edilmiş atık yığınları oluşturacaktı.

Bugün bu debagat, tabakçılık, sepicilik zanaatı karşımıza pek çok ülkede sanayi olarak çıkıyor. Elektrik ve kimyasal maddenin henüz olmadığı yüzyıllarda deri işleme küçük atölyelerde yapılmaktaydı ve buraları atölye olarak değil tabakhane olarak ad taşımaktaydı. Türkler, elektrik ve kimyasal madde kullanmadan deri işleyen zanaatkarlara karatabak adını verirler.

Türkler, bin yıllar boyu deriyi işlemektedirler. Dolayısıyla deri işleme zanaatı Türklerin en eski zanaatlarındandır. Bunun ötesinde bugün Türklerin yaşadığı Anadolu coğrafyasında, bu coğrafyaya Orta Asya' dan göç eden Türkler öncesinde de deri işleme zanaatının var olduğunu bilmekteyiz. Bunun ilk belgesi, 10 bin yıl önce yaşamın söz konusu olduğu Çatalhöyük'tür. Çatalhöyük duvar resimleri, bize, burada derinin işlendiğini ve giyim amaçlı kullanıldığını gösterir. Yine Antik Dönem ele alındığında, adını Bergama'dan alan parşömen, belli başlı bir yazı malzemesiydi ve uzun yıllar kullanıldı. Anadolu'da imparatorluk olarak yaşamış Selçuklular ve Osmanlılar dönemlerinde de deri işleme zanaatı en klasik zanaatlardandır. Selçuklular, kürk giysileriyle ünlüydüler.

Üç kıtada (Asya, Avrupa, Afrika) 600 yılı aşkın süre var olmuş Osmanlı İmparatorluğu ise deri işleme ve deriden eşya yapımı konusunda pek çok örnekle karşımıza çıkar. İstanbul'un Kazlıçeşme bölgesi ile Uşak, Safranbolu, Diyarbakır, Şanlıurfa bölgelerindeki dericiler küçükbaş (oğlak, keçi, kuzu, koyun, ceylan vb.) ile büyükbaş (sığır, at, deve) derilerinin işlenmesinde dünya ölçeğinde büyük ustalardılar. Bugün İstanbul'daki Askeri Müze, İslam Eserleri Müzesi ile Dresden'deki Türk Sergisi'nde yer alan deri eşyalar Osmanlı dericiliğinin ileri düzeyi hakkında bize güçlü örnekler sunar.

Anadolu'da, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da elektrik, makine gücü ve kimyasal madde yetersizliğine karşın derinin beden ve kol gücüyle çalışan tabaklar (karatabaklar) vasıtasıyla işlendiğini ve ortaya mükemmel deri eşyaların çıktığını biliyoruz. Elektrik gücü ve kimyasal madde kullanmadan deriyi başarıyla işleyen bu dericiler, dünya zanaat tarihinde muhteşem ustalar olarak yer alırlar.

Deri Üretimi ve Kirlilik

Hayvanın yüzülen derisi organik madde olması dolayısıyla hammadde haliyle kirlilik içerir. Çürümeye açık bir malzemedir. Kimya sanayinin olmadığı bin yıllar boyu, derinin çürümesini önlemek, onu dayanıklı kılmak için bitkisel maddelerden elde olunan tanenler ve kireç ile zırnık gibi doğada mevcut kimyasalların dışında köpek ve güvercin dışkısı tabaklamanın değişik aşamalarında sürekli kullanılmıştır. Nitekim debagat zanaatının yine Anadolu coğrafyasındaki yapılanması incelendiğinde, yarattığı kirlilik ve yaydığı kötü koku nedeniyle yerleşim yerlerinde sürekli yer değiştirmek zorunda kaldığı görülecektir.

20. yy.'a gelindiğinde sanayiye dönüşen yapı, tabakçıların sanayi bölgelerinde toplanmalarını, arıtma tesislerini kurmalarını da beraberinde getirmiştir. Bu arıtma tesislerinde, deri işlemede kullanılan temel kimyasal madde kromun en aza indirgenmesi ve atık olarak çıkan krom mineralinin yeniden değerlendirilmesi yolunda büyük aşamalar kaydedilmiştir. Böylelikle hava kalitesinin korunması dışında toprak ve su kalitesinin korunması da ana ereklerden biri olmuş, teknoloji bu yönde ilerleme göstermiştir.

Öte yandan ayak ve üst giyimi başta olmak üzere çeşitli amaçlar için kullanılan her tür deri ciltli biçimde yüzeysel olarak değerlendirildiğinden çıkan atıkların değerlendirilmesi de ele alınan asıl konulardandır. Örneğin köselenin ayakkabı tabanında kullanılması sırasında ortaya çıkan traş atıkları yine ayakkabı sanayi tarafından taban astarı olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca kromla işlenmiş ham derilerin inceltilmesi sonucu büyük miktarlarda elde olunan traş atıkları ya da donyağ yapımında kullanılan etleme atıkları atık değerlendirmeye ilişkin önemli örneklerdir. Bugün gelişen teknolojiye koşut bitkisel ya da kromlu işlenen derilerin, işleme sırasında ortaya çıkan kirletici unsurların ortadan kaldırılması kadar işlenmiş derilerden arta kalan parçaların da yan sanayiler tarafından değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

* Gazeteci, fotoğrafçı

Canan Erdönmez*

DERİNİN EKOLOJİK DÖNÜŞÜMÜ

Deri; ayakkabı, giysi, saraciye ürünleri, mobilya ve dekorasyon gibi birçok alanda kullanılan değerli bir geri dönüşüm malzemesidir. Giyimden ayakkabıya, saraciyeden dekorasyona kadar çok geniş bir alanda kullanılan derinin imalatında, gıda sektörü için kesilen küçükbaş hayvanların *-koyun, kuzu, keçi, domuz vd-* ve büyükbaş hayvanların *-dana, manda, öküz vd-* derileri kullanılır. Mikro organizma yapısından dolayı çürümeye yatkın olan ham derinin, mamul ürün imalatında kullanılmak üzere katma değeri yüksek, tüketicinin beklentilerine cevap verecek dayanıklı, su geçirmez, esnek sıcaklık direnci ve hava geçirgenliği gibi karakteristik özellikleri bulunan dayanıklı bir malzeme olabilmesi amaçlanmaktadır. Bu süreç mekanik ve kimyasal reaksiyonlardan oluşan çok aşamalı bir süreçtir.

Deri endüstrisinde ham derinin mamul deriye dönüştürülmesi sırasında çok sayıda doğal ve sentetik kimyasal kullanılmaktadır. Günümüzde kimya sanayindeki ileri teknoloji, çevre bilincindeki değişim, devletlerin ve insanların doğal kaynaklara verdikleri değerlerin farklılaşması ve kimyasallara kazandırılan birçok yeni özellik sayesinde; **İnsan Sağlığını** *(Antropocentric)* ve **Doğa - Çevrey**i *(Ecocentric)* **Canlı merkezli** *(Biocentric)* öncelikli kılan deriler üretilmeye başlanmıştır.

Dünya'da ve Türkiye'de deri tabaklama endüstrisinde kullanılan sentetik ve metal esaslı (Cr+3) kimyasallarının çevre kirliliği yarattığı yönünde yaygın görüşler vardır. Diğer taraftan sürdürülebilir gelişmeye yönelik politikaların benimsenmesi ile, deri işlentisinde kullanılan kimyasallar insan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde uluslararası yönetmeliklere göre üretimi öncelikli kılan önleyici ve koruyucu politikalar çerçevesinde hareket edilmektedir. İşletmeler sistematik olarak; çevre koruma teknikleri ve çevre mevzuatı bakımından **Eko-Audit sistemi** ile çevre koruma konusunda şartların uygunluğu açısından **Çevre Etki Değerlendirme (ÇED)**[1] raporu ve **Çevre Yönetim Sistemi (ÇYS)** ile kalite standartlarını takip eden **ISO 900** ile **ISO14000** raporları ile denetlenmektedir.

Bu çerçevede işlenti prosesleri günümüz teknolojisinde daha az kimyasal salınımı üzerine kurulmakta ve bu gelişmiş teknolojik yenilikler ile proseslerin atık sularında daha az kimyasal atık oluşumu sağlanmaktadır. Bunun için en etkili, basit ve verimli olarak uygulanan **kimyasal çöktürme metodu**dur. Bu yöntemle, ilgili proses atığı sular deri organize sanayi bölgelerinde kurulmuş modern arıtma tesislerinde kimyasal ve biyolojik arıtmaya tabi tutulur, arıtılmış su artık doğaya zarar vermeyecek hatta yer yer tarım sulamasında kullanılabilecek özelliklere ulaşmış olur. Kimyasal ve prosesten kalan deri atıkları ise sınıflandırılıp; Solar Çamur Kurutma Tesislerinde kurutulup yakma yoluyla enerji elde edilmesi, atıkların yağ içeriğinin saflaştırılarak yüksek katma değerli biçimde sanayinde kullanılabilen yağlara dönüşmesi (don yağ) ve özelliklerine göre doğal gübre olarak geri kazanılması mümkün hale gelmektedir.

Derinin ekolojik dönüşümüne işaret eden bu gelişmelere ek olarak hatırlanması gereken bir gerçek de doğal derinin doğada çözülebilen organik bir malzeme olduğudur. Ayrıca, doğal deri işlentisinde kullanılan ve derinin içerisinde kalan %10 oranındaki kimyasalın doğada kalma süreci çok kısa iken deriye alternatif olarak sunulan sentetik malzemelerin %100'ü kimyasal oluşumlardır. Sıvı PVC ve poliüretanın ince dokulara dönüştürülmesiyle üretilen suni deri biyolojik olarak çözünemez, doğada parçalanması ortalama 200 ile 1000 yıl sürebilir. Geri dönüştürülebilir malzemeler sınıfında kabul edilseler de, parçalanması insan sağlığını ve doğayı tehdit eden başka bir kimyasal süreci ortaya çıkartır.

Özetle; üretim aşamasında ileri teknolojiden yararlanmayı hedef seçmiş, çevre koruma bilincinin yaygınlaştığı deri sektöründe; üretim sürecinde oluşabilecek insani ve çevresel etkilere ilişkin AR-GE çalışmalarına yatırımlar yapıldığından ve gerekli önlemlerin aldığından söz etmek mümkündür.

[1] ÇED, çevre ile ilgili bütün noktaları bir araya getiren, dolayısıyla çevre problemindeki ekolojik, ekonomik, politik, sosyal ve teknik boyutları, değişik dozlarda da olsa harmanlamayı sağlayan, kısaca söylenirse; ekonomi ile ekolojiyi uzlaştırmaya bir araç olarak ortaya çıkarılmıştır.

* Deri aksesuar tasarımcısı ve deri sanatçısı, akademisyen (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Şölen Kipöz*

MODA ENDÜSTRİSİNDE DERİ:

Kurtarılmış Deri Sergisi

Öyle görünüyor ki bugün itibariyle dünya yüzeyinde yaşayan 7,8 milyar insan vegan bir yaşam biçimini benimsemediği sürece hayvan post ve derileri işlenmeye ve farklı kullanım nesnelerine dönüşmeye devam edecek. Eğer et endüstrisinden elde edilen 9-10 milyon ton hayvan postu ve cildi farklı tüketim nesnelerinde kullanılmak üzere deri malzemeye dönüşmezse organik atık olarak doğaya karışması da kaçınılmaz olacak ve bu durum bugün deri malzemenin işlenmesine ve tüketimine oranla çok daha fazla karbon ayak izi oluşturacaktır.[1] Bu kullanım alanlarının önden gelenlerinden biri olan moda sektörü her yıl tonlarca deri giysi ve aksesuarı küresel dolaşıma sokmaktadır. Hayvan postlarının insanlık tarihinde ilk giysilerden biri olduğu hatırlanırsa insanların binyıllarca bu malzemeyi elde etmekten, işlemekten ve giymekten bıkmamaları şaşırtıcı değildir. Her şeyden önce deri diğer tekstil malzemelerine kıyasla daha dayanıklı, koruyucu, nefes alan ve aldıran bir malzemedir. Ayrıca diğer moda sektörleri içinde ekonomik açıdan yüksek değer katmanına sahip bir pazar oluşturmaktadır. Diğer taraftan modanın küresel tedarik zincirindeki çevresel etik ve sosyal sürdürülebilirlik açısından oluşan problemlerden deri de nasibini almaktadır.

Artan üretim ve işçilik maliyetlerinin yanı sıra çevre koruma önlemlerinin ortaya çıkardığı yüksek maliyetler nedeniyle gelişmiş ülkelerin üretimi gelişmekte olan ülkelere kaydırdığı emek yoğun olan bir endüstride deri tabaklama ve işlenme süreçlerinde kullanılan kimyasallar doğaya karışan atıklara dönüşmekte ve işleyicilerin sağlığını tehdit eden çalışma koşulları yaratmaktadır. Yakın bir gelecekte post ve ciltlerden deri yerine kolajen üretimi yapılması ve medikal veya biyoteknolojik bir inovasyon malzemesine dönüşmesi öngörüsü bir taraftan bu iş kollarını zayıflatacak gibi görünürken diğer taraftan da deri nesnenin nadir bulunan daha lüks bir pazar haline gelebileceğinin sinyallerini veriyor.[2] Diğer taraftan Türkiye dahil pek çok sanayi ülkesinde deri üretimi ve işlenmesi süreçleri ekolojik sertifikalarla denetim altına alınmaya başlandı. Dahası toksik kimyasallar yerine yeni nesil doğal işlenme süreçleriyle üretilen vegan deriler de umut vaat ediyor. Ancak halen deri 1.3. trilyon dolarlık moda endüstrisinin önemli bir ekonomik kaynağı ve bu hem üretim sürecinde kesimhanede kullanılmayan deri parçaları için, hem kullanıma sokulması geciken ve değeri düşen satılmayan giysi ve aksesuarlar için, hem de kullanım sonrası vazgeçilmek istenen nesnelerin yoğunluğu düşünüldüğünde ciddi bir atık sorunu yaratıyor.

Uzun ömürlü olmalarına karşın modanın değişim hızına uyarlanan tüketim döngüsünde ise, deri nesneler her sezon sonu belirlenen piyasa değeri üzerinden satılamamakta, seri sonu satış noktalarında askı değerini kaybetmektedir. Zamanında alınmayan ve "beğenilmeyen" ürünler giderek ıskartaya çıkarılmakta, onlar için verilen emek te değersizleşmektedir. Sürdürülebilirliğin üç ayağı doğa, insan ve ekonomi arasındaki döngüsel ilişkiyi bu bağlamda deri sektöründe gözlemleyebiliriz. Değersizleşen ve atığa dönüşen bir nesne ekonomik sistemden de kalkmaya mahkumdur. Diğer taraftan deri üretim sürecinde ürüne dönüşmeyen ıskartaya çıkan deri parçaları da hem malzeme hem de temsil ettikleri emek açısından son derece değerlidir. Sergi kapsamında piyasa değerlerini kaybeden deri giysilere tasarım dokunuşu ile ikinci bir yaşam vererek, onları ekonomik sistemde kurtarmaya ve yeniden değerli kılmaya yönelik bir tasarım koleksiyonu sunulmaktadır. Ayrıca ıskarta derilerin tasarım ve zanaat becerileri ile farklı ürünlerde yaşam bulmasını ve atık olarak gezegene karışmadan, döngüsel ekonomi modeli ile yeniden sisteme katılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede farklı atık kurtarma metodlarıyla üretilen işler küratöryel bir anlayışta uluslar arası bir jüri tarafından seçilerek sergilenmiştir.

Sergide yer alan iki ana bölümden ilki serginin temasına esin kaynağı olan Salvaged Leather / Kurtarılmış Deri Döngüsel Üstdönüşüm koleksiyonu 2012 yılından bu yana eski giysilerin tasarımla değer kazanmasına yönelik yürüttüğüm tasarım yolculuğunun son ayağını oluşturmaktadır. Bireysel ve kolektif belleği canlandırmak ve giysilere yeni yaşamlar vermeye yönelik onarıcı tasarım eylemlerimde eksik olan ekonomik boyut, bu projede "döngüsel" bir ekonomi modelini hayata geçirmeye yönelik olarak katılıyor bir endüstriyel proje modeli olarak. Bir seri sonu mağazanın talebiyle satılmayan deri ceketleri dönüştürmeye ve tasarımla değer katarak döngünün içinde tutmaya çalışıyoruz birkaç tasarımcı arkadaşımla ve tasarladığımız nesneleri sektörün önde gelen firmalarından birinin seri sonu kumaş deposundan yararlanarak, deri sektörünün önde gelen markasının üretim hanesinde üretiyoruz. İkinci bölüm ise deri atıkları ya da ikinci el derilerle oluşabilecek yeni tasarım çözümleri arayışı ile açık çağrı ile başlayan, uluslararası bir jüri tarafından değerlendirilen kolektif bir koleksiyonu sunuyor. Bu işler tasarımcılarının deri atıkları değerlendirme ve kavramsal yaklaşımları doğrultusunda tematik bölümler halinde sergileniyor; Analojik Anlatı (Analogic Narrative); Zanaatle Inovasyon (Crafted Innovation); Yapısal (Structural); Yerli ve Yabanıl (Indigenous and Wild). Bu iki grubun tam ortasında ise sergiye zenginlik kattığını düşündüğüm bir yerleştirme yer alıyor. İnanıyorum ki bu sergi derinin değerini bir kez daha hatırlamamıza yol açarken, onu nasıl yaratmak istediğimiz sürdürülebilir ve döngüsel modelin bir parçası haline getirebileceğimizin yaratıcı yollarını sunacak bizlere…

[1,2] Unido, The Future for Leather Report, 2014

* Moda tasarımı ve teorisi alanında akademisyen (İzmir Ekonomi Üniversitesi)

SALVAGED LEATHER

KURTARILMIŞ DERİ

Şölen Kipöz

döngüsel üst-dönüşüm

Bu koleksiyon bir perakendeci firmanın (Popüler Deri) seri sonu mağazasının satılamayan ve uzun süre rafta bekleyerek askı değerini kaybeden deri ceketlerin üst-dönüşüm yöntemiyle yeniden tasarlanarak ekonomik döngü içerisinde “kurtarılmalarını” hedefledi. Onbeş farklı modele sahip deri ceketler yaklaşık otuz farklı giysi tasarımına dönüştürüldü. Modanın tedarik zincirinde üretim sonrası tüketime hazır nitelikli atık olarak değerlendirilebilecek bu ceketler gerek kalıp ve modellerinin güncel olmamaları, gerekse aksesuar ve astar gibi malzemelerinin beğenilmemesi gibi nedenlerle seçilmedi ve rafta kaldıkları her geçen gün değerlerini kaybetti. Onlar yada geldikleri mağaza tek değildi. Öğrendik ki özellikle kıyı kentlerde turistik sezonda rağbet gören çok sayıda deri giysi ve aksesuar, sezon sonunda raflarda eskimeye terk ediliyor. Kurtarılmış Deri projesi bu giysiler için hem ikinci bir yaşam şansı hem de döngüsel bir ekonomi modeli ile onlara yeniden değer kazandırmayı amaçladı. Bu kapsamda yedi tasarımcının katkısı ve farklı yorumları ile bu özel koleksiyon ilk kez İyi Tasarım 4 “Döngü” sergisinde sunuluyor. Koleksiyonun oluşumunda moda sektörünün diğer nitelikli üretim atığı olan sezon sonu kumaşlar Türkiye’de erkek giyimin öncülerinden olan markanın (Beymen Business-BR Mağazacılık) desteği ve onun aksesuar ve yan sanayi tedarikçisi (Yeni Ege Tekstil) desteği ile deri parçalar ile birlikte tasarlanarak ve deri giyim sektörünün öncü firmalarından (Lider Deri) birinde üretilerek döngüsel tasarım modeline endüstriyel bir sistem içinde yaklaşıldı.

KURTARILMIŞ DERİ

1/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 1
CIRCULAR UPCYCLING 1

TASARIMCI: Elif TEKCAN

PROJE ADI: REENKARNASYON (Reincarnation)

Üç elbiseden oluşan seri, yüksek maliyetlerle üretildiği halde satışı yapılamayan, bu nedenle de değerini yitirerek moda döngüsü içerisinde gözden çıkarılan tasarımı aynı 4 deri ceketin yapısal olarak parçalarına ayrılması ve bu parçaların farklı biçimlerde yeniden bir araya getirilmesi ile oluşturulmuştur. Yukarıdaki görselde bulunan ceketleri oluşturan parçalar, kendi biçimleri ve işlevlerinin dışında kullanılmış, deri ürünlerin kullanılabilir kısımları, yine firma stoklarından temin edilen keten karışımı kumaşlar ile birleştirilmiştir.

Söküldükten sonra bir yap-bozun parçalarını andıran giysi yapıları (kol, yaka, ana beden kalıpları, fermuar, kemer ve köprü gibi fonksiyonel detaylar vb.) yeni bir kurgu içinde yeniden tasarlanmış, eksik kalan parçalar dokuma kumaşlar ile oluşturulan yüzey çalışmalarıyla doldurulmuştur. Kol ve sırt parçalarının eteklere, kemerlerin ve yakaların kol detaylarına dönüştüğü seride, günlük kullanıma yönelik deri ceketler de bir kimlik değişimi yaşayarak minimal bir şıklığa sahip elbiselere dönüşmüştür.

Fotoğraf: Toros Mutlu

KURTARILMIŞ DERİ

1/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 1
CIRCULAR UPCYCLING 1

TASARIMCI: Elif TEKCAN

PROJE ADI: GERİDE KALANLAR (All That is Left Behind)

İki görünümden oluşan seri, Reenkarnasyon koleksiyonu tamamlandıktan sonra arda kalan deri atıkları ve yine firma stoklarından temin edilen sezon dışı kumaşların değerlendirilmesi ile oluşturulmuştur. Endüstriyel üretim yöntemlerine ek olarak el işçiliğinin de kullanıldığı parçalarda ceketin kalan parçalarına minimum oranda müdahale edilmiş, parçaların fonksiyonları değiştirilse bile bir önceki formlarını ve hafızalarını korumaları sağlanmıştır.

Fotoğraf: Toros Mutlu

KURTARILMIŞ DERİ

1/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 1
CIRCULAR UPCYCLING 1

TASARIMCI: Hakan BAŞAK

PROJE ADI: BİR ZAMANLAR (Once Upon a Time)

Belki Romantik dönemin Paris bulvarlarında Baudelaire'in andığı kadınlardan birinindi, belki cumhuriyetin ilk dönemlerinde zarif şapkasıyla Beyoğlu'nda bir kafede oturan hanımefendiye aitti, ya da genç bir kızın bir sandıktan çıkardığı ve akşam bara giderek jean pantolonunun üzerine giymeyi düşündüğü vintage bir buluntu. Biraz modası geçmiş, kısa kollu kırmızı cekete hacimli bir kumaş kol takılıyor, çiçek desenli aplikelerle ceket bambaşka bir kimliğe bürünüyor.

Fotoğraf: Toros Mutlu

KURTARILMIŞ DERİ

1/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 1
CIRCULAR UPCYCLING 1

TASARIMCI: Jörn FRÖHLICH

PROJE ADI: KİTSCH ZEVK 1 & 2 (Kitsch Pleasure 1 & 2)

Tasarım sürecinde her iki ceketin yüzeyi deri boyası, sentetik folyo baskısı ve hazır yamalar kullanılarak yeniden tasarlanmıştır. Bedene daha rahat oturması için bazı dikişler açılmış ve tasarımlar çengelli iğneler ve metal zımbalarla dekore edilmiştir.

TASARIMCI: Hakan BAŞAK

PROJE ADI: KİTSCH ZEVK 3: 80'ler (Kitsch Pleasure 3: 80's)

Chanel uyarlaması bu fuşya renkli ceket atık kumaşlarla yapılan aplikelerden yapılan bir kolajla, hem retro bir havaya bürünüyor, hem de kendin-yap pratiğini mümkün kılan bir dönüşümle arte-povera (fakir-sanatı) etkisinde görsel sokak sanatı ruhu taşıyor. "Eğer kendini göstermekten çekinmiyorsan bunu biraz daha abartarak yapmalısın" diyor adeta!

Fotoğraf: Toros Mutlu

KURTARILMIŞ DERİ

1/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 1
CIRCULAR UPCYCLING 1

TASARIMCI: Jörn FRÖHLICH

PROJE ADI: “ALT-ÜST”, “TERS-YÜZ”, “ARKADAN ÖNE”
(“Upside-down”, “Inside-out”, “Back to Front”)

Birinci, ikinci ve üçüncü üst giyim parçaları, kalıp yapılarının etüt edilmesine ilham kaynağı olan birbirinin aynı iki ceketten oluşturulmuştur. Yapı-söküm tekniğinin olanaklarının keşfedilmesini amaçlayan bu çalışmalarda, giysilerin içinde olan parçaların, en az dışarda görünenler kadar ilgi çekici olduğu gösterilmiştir. “Alt-üst”, “Ters-yüz” ve “Arkadan Öne” temaları doğrultusunda asamblaj tekniği ile oluşturulan tasarımlar sade oldukları kadar ilham vericidir.

Fotoğraf: Toros Mutlu

KURTARILMIŞ DERİ

2/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 2
CIRCULAR UPCYCLING 2

Fotoğraf: Barışcan Özkalay

TASARIMCI: İdil ŞANSAL

PROJE ADI: BEN DERİYİM (I am Leather)

Depoda satılamamış olarak bekleyen ceketlere yeni bir biçim kazandırarak, minimum atık maksimum fayda prensibini hedefleyerek sürdürülebilir bir değer katmayı amaçladım. Parçaların dikkatlice sökülüp takılması ruhu yara almış kırılgan bir deri parçası ve onu işleyen eller için çok önemli. Deri ceketin ardındaki felsefeyi daha iyi anlayabilmek adına ceketi şeffaflaştırıp, parçalara ayırarak onu bitmemiş kılıyor ve sadece bir ceketten çok daha fazlası olduğunu vurguluyorum. Bir ceketin küçük bir kol parçası iken bir göğüs dekoltesine dönüşmesi. Öylesine üretilmiş bir deri parçasının, bir numunenin yün bir ceket astarıyla buluşması. Aynı yün astarın iç cebi olarak kullanılan deri parçasının asi bir yelekte ön parça olurken atık kumaşlarla birleşmesi. İçteki güzelliğin dışa yansıması, yün bir astarın deri bir ceketin arka bedeniyle buluşması, dikişteki arka ortanın ön ortaya dönüşmesi. Bedenlerin, kalıpların deforme edilişi. Hikayenin bluza dönüşümünün asimetrik bir formla yansıtılması. İçteki deri parçaların görünür kılınarak saklı olanın ortaya çıkarılması.

Fotoğraf: Barışcan Özkalay

Tasarımcı: İdil Şansal

Fotoğraf: Barışcan Özkalay

Tasarımcı: İdil Şansal

KURTARILMIŞ DERİ

2/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 2
CIRCULAR UPCYCLING 2

TASARIMCI: Aslı Su TÜRKMEN

PROJE ADI: DİSTOPİK VİKTORYEN (Dystopic Victorian)

Birleşimin yarattığı dönüşüm. Tasarımdaki Viktoryen dönem kodları, başkaldırı ruhunu Punk akımından ödünç alarak karanlık distopya modunu yansıtıyor. Plastikten yapılma, katı fildişi beyazı danteller, kollardan düşen dramatik, geleneksel siyah dantel ile bir araya geliyor. Plastik dantel bu kadar zarif bir dokunun dahi plastiğe dönebildiği "plastikleşmiş" dünyayı simgeliyor. Yaratılan karanlık his, günümüz dünyasında ruhlarımızın geldiği noktaya gönderme yapıyor; içten içe romantik, ama hayatta kalmak için asi tarafını terketmemeli.

KURTARILMIŞ DERİ

3/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 3
CIRCULAR UPCYCLING 3

TASARIMCI: Şölen KİPÖZ

PROJE ADI: AMRITA: BİR ARADA (Amrita: All in One)

3 ceket ve bir etekten oluşan bu kapsül koleksiyonda seri sonu depodan alınan deri ceketler yapısal olarak sökülerek, bir erkek giyim markasının sezon sonu kumaş deposunda bulunan parça kumaşlarla harmanlandı. Kumaşlar yeni yapılarıyla deri ceketlerin kalıp parçalarının içinden çıkarak ve onlarla katmanlanarak kadın deri giyim ve kumaş erkek giyim olarak iki farklı endüstri ve sektör, malzeme ve toplumsal cinsiyet tanımı arasında melez ve ortakyaşar (symbiotic) bir ilişki oluşturuldu. Deri parçalar kesilmeksizin önceki giysinin hafızası korunarak kumaşlarla yapısal bir bütünlüğe kavuşturuldu. Döngüsel tasarım felsefesinin özü olan beşikten beşiğe ilkesi ile uygulanan üst dönüşüm ve yeniden-işlevlendirme giysilere sayısız yaşamlar vaat ederek adeta Yoga felsefesinde ölümsüzlük iksiri anlamına gelen Amrita ile aşılandılar. Bu anlayışla eski ceketler çağdaş ve deneysel olmalarına karşın tasarımcı pazarı düzeyinde giyilebilir yeni giysilere dönüşerek “Melez (Hybrid)”, “Bükümlü (Twisted)” ve “Tersyüz (Reverse)” gibi üç farklı yapısal tasarım yaklaşımı ortaya çıkardı.

Fotoğraf: Toros Mutlu

Fotoğraf: Toros Mutlu

Tasarımcı: Şölen Kipöz

Fotoğraf: Toros Mutlu

Tasarımcı: Şölen Kipöz

KURTARILMIŞ DERİ

3/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 3
CIRCULAR UPCYCLING 3

TASARIMCI: Berrin GÖNEN

PROJE ADI: DERİM (My Leather)

Artık debbağlama, bir zanaat değil. Ne sahtiyanın ya da iskefenin anlamını, ne de neden “tabakhaneye b.k yetiştirmek” diye bir deyim olduğunu bilen var. Sumak ya da mazı kozalağı kullanılmıyor koyunun postunu, deri kumaş haline getirmek için. Deri tabaklama işlemlerinde kullanılan insan ve doğaya az/çok zararları bulunan kimyasallar ne yazık ki... İşte tam da bu yüzden “modası geçmiş” bu ceketin kumaşının, ilk yaratılığında, bir canlının derisi olduğunu hatırladım; kendi derime baktım... derimin gözeneklerine... Onun bir şansı daha olursa, ben de daha çok “yaşam” şansı bulacağım. Bunun için yaptığım dönüşümde önce sentetik kumaş astarı ve kolları modelden ayırdım, arka bedeni, yeni giysinin (elbisenin) önü olacak şekilde tasarladım ve ayrılmış kol parçalarını birleştirerek ikinci model olan etolü oluşturdum.

Fotoğraf: Toros Mutlu

KURTARILMIŞ DERİ

3/4

SALVAGED LEATHER

DÖNGÜSEL ÜST-DÖNÜŞÜM 3
CIRCULAR UPCYCLING 3

TASARIMCI: Jörn FRÖHLICH, Şölen KİPÖZ, Berrin GÖNEN

PROJE ADI: TANIDIK VE SAHİPSİZ (Familiar and Unclaimed)

Jörn sıradan ve klasik bir blazer ceketin önünü kesip, rengini değiştirip, arkasına etek ekleyerek tarihsel bir hava veriyor. O'nun bıraktığı yerden Berrin ve Şölen ön kısmı tamamlıyor. Sıkıcı modası geçmiş blazer, dekoratif detaylarla daha feminen biraz vintage ve kostümsel bir havaya bürünüyor. 3 tasarımcının elinin değdiği ortak üretim sürecinden geçerek biraz dünden biraz bugünden izler taşıyan "tanıdık" ve biraz da sahipsiz, mülkiyetsiz, paylaşıma açık bir karaktere bürünüyor.

Fotoğraf : Toros Mutlu

YERLEŞTİRME
INSTALLATION

SALVAGED LEATHER

TASARIMCI: Canan ERDÖNMEZ

PROJE ADI: AYAK SESLERİ (Footsteps)
(Ölçüleri: 180 x 200 cm)

Yürümek bir ayağı diğerinin önüne atma döngüsünden öte bir eylemdir. Seçtiğin yol, adımlarının sıklığı ve sağlamlığı, yürürken hissettiğin farkındalığınla, yürümek bir anlamda kendini bulmaktır. Yürümek özgürlüktür, bazen de bilinmezlik... kimi zaman bir direnme sanatı, kimi zaman akışa bırakma...

Adımların sessizliği en büyük çığlık olur adaletin olmadığı yerde. Söyleyecek sözün varsa bağırır adımlar en güzel ritimle… Bu çalışmada, izler ve adımlar izleyicilerin duyguları ile şekillenerek yolculuğuna başlamaktadır. Ayak sesleri, tabanlık köselenin kurtarılmış derisi ile yapılan bir düzenlemedir.

YERLEŞTİRME
INSTALLATION

SALVAGED LEATHER

TASARIMCI: Canan ERDÖNMEZ

PROJE ADI: AŞK-I NEVA
(Ölçüleri: 60 x 200 cm)

Neva sestir, ahenktir.

Her aşkın ötekinden farklı bir ritmi vardır. Bazen bu ritimler eşlenir ve uyumlu bir ses oluştururlar. Öyle çok uzun sürmez ve fakat başka hiçbir şeyden alınan tadada benzemez. Doğada birbirinin yaratıcısı olan veya birbirinin tamamlayıcısı olan ritimlerin beraberliğindeki uyum, ahenktir, estetiktir. Ritmin durduğu yerde veya bozulduğu yerde yaşam biter.

Golf ayakkabıları için kesilen köselelerden oluşturulan “kurtarılmış deriler” den oluşan eser aşkın inişli çıkışlı hallerini anlatır.

SALVAGED LEATHER

KURTARILMIŞ DERİ

Şölen Kipöz

jüri seçkisi

Gardroplarımızda yer alması için düşler kurduğumuz deri giysi ve saraciye ürünlerin üretim süreci de moda endüstrisinin diğer süreçleri gibi lineer olduğundan üretimdeki en ufak bir hata malzemelerin ıskartaya çıkarılmasına ve atık hale gelmesine neden olur. Aynı şekilde üretimhanede de çok fazla miktarda bir giysi yada aksesuara dönüşemeyecek miktarda kesim atığı kalır. Deri malzeme kesim yönü olmamasından dolayı kalıp kesim sürecinde malzemeyi yüksek verimde kullanmak açısından avantajlıdır, ancak ölçüsü hayvan postunun işlenmesinden oluştuğundan metrajı olmayan bir malzemedir ve bir giysinin ve aksesuarın yapısal detaylarında da deri kullanılması gerektiğinden atık miktarı fazladır. Bu deri atıkları tıpkı tekstil atıkları gibi doğaya karışıp organik atık olmadan döngüsel bir anlayışla sistemin içinde tutulması gereken malzemelerdir. Bunun için inovatif yöntemler denenmekte ve bu atıkların bir bölümü başka sektörlerde kullanılmaktadır. Ancak moda sistemin içinde atıkların nasıl verimli değerlendireceği ve sistemin içinde kaynak olarak tutulabileceği ile ilgili sistemli bir yol izlenememektedir. Sergi kapsamında, bu tür malzemelere veya eskiyen giysi ve nesnelere tasarım dokunuşu ile ikinci bir yaşam vererek, onları ekonomik sistemde kurtarmaya ve yeniden değerli kılmaya yönelik bir tasarım koleksiyonu sunulmaktadır. Bu minvalde bu bölüm deri atıkları yada ikinci el derilerle oluşabilecek yeni tasarım çözümleri arayışı ile açık çağrı ile başlayan, uluslar arası bir jüri tarafından değerlendirilen kolektif bir koleksiyonu sunuyor. Bu işler tasarımcılarının deri atıkları değerlendirme ve kavramsal yaklaşımları doğrultusunda tematik bölümler halinde sergileniyor; Analojik Anlatı (Analogic Narrative); Zanaatle Inovasyon (Crafted Innovation); Yapısal (Structural); Yerli ve Yabanıl (Indigenous and Wild).

Seçici Kurul: Angela Burns, Duygu Atalay, Erica de Greef, Gönül Paksoy, Hazel Clark, Nesrin Türkmen, Otto Von Busch, Yüksel Şahin

TASARIMCI: Didar ÇELER

PROJE ADI: MOR ŞAKAYIK (Purple Peony)

Tasarımda kullanılan deri; boyama aşamasında hatalı bulunarak ıskartaya çıkartılmıştır. Boyamadaki hata esas alınarak tonlamaya uygun çiçek tasarlanmıştır. Derinin arkasına tutkallı su sürülerek yapraklar kıvırılıp kurumaya bırakılmış, çiçek "yakma tekniği" ile şekillendirilmiştir. Tasarlanan tohum etrafına taç yapraklar yerleştirilerek, yapraklarla nihai şeklini almıştır. Iskartaya çıkmış olan derinin, dönüşüm hikâyesi esas alınmış olup, atılmaktan kurtarılan deri parçası, broş olarak yeniden yaşam bulmuştur.

TASARIMCI: Esra ENES

PROJE ADI: DÜNYANIN YÜZÜ (Face of the World)

Dünyanın yüzüdür kadının yüzü. Gaziantep'te el yapımı yemeni ayakkabı üretiminde kullanılan vidala türü deri atıkları parçalarının bir araya getirilmesi ile giysinin arkasında ve önünde aplike dikişi ile kadın sureti oluşturuldu. Beyaz organze kumaş saflığı vurgularken, arkadaki yüzün gölgesi ön tarafta yorumlandı. Atık deri malzemeler tek tek yüz formuna uygun şekilde kesilerek bir araya getirildi. Eser, suret-i cihanı oluşturan kadın yüzlerine dikkat çekmek istemektedir. Kadın, anne, anneanne, babaanne, abla, kardeş kız çocuğu, aslında içimizden biri… Güçlü ve yalnız… Üzerine yüklenen toplumsal, dinsel ve siyasal imgelerden bağımsızlığını ilan edebildiğinde amazon savaşçısı kadar güçlüyken; diğer taraftan imgelerin yarattığı engellerde figüran olarak yaşamak zorunda kalan kadının yüzü.

TASARIMCI: Nuray IŞIK USLU

PROJE ADI: ROMANTİK GÜLLER (Romantic Roses)

Eser, gül çiçeğinden esinlenerek yapılmış stilize bir kolyedir, gül çiçeği ile özdeşleşen kırmızı renk bu tasarımın ana temasıdır. Kullanım sonrası kalan atık derilerin değerlendirilmesi sonucu stilize çiçekler oluşturulmuştur. Deri çiçeklere kenarlarından yakılarak şekil verilmiş ve siyah boya ile kontur geçilmiştir, son olarak gümüş görüntüsünde yardımcı gereçler ile tamamlanmıştır. Kolye saplarında yine deri kayışlar kullanılmıştır. Böylece atılmakta olan deri parçaları değerlendirilerek, atık bir malzemenin tekrar hayata dönüş süreci gerçekleştirilmiştir.

TASARIMCI: Zeynep GÜNAYDIN

PROJE ADI: AKDENİZ HAZİNESİ (Mediterranean Treasure)

Bilindiği gibi amforalar, antik dönemden beri, zeytinyağı, su, şarap gibi içeceklerin ve tahıl türü yiyeceklerin saklandığı testi türüdür. Akdeniz'de Grek, Fenike, Etrüsk Uygarlıklarında kullanılmıştır. Kulplu, kulpsuz, delikli, deliksiz, boyunlu, boyunsuz birçok çeşidi bulunmaktadır. Antik Yunanca'da "phoreus" taşıyan ve "amphi" iki taraflı anlamına gelmektedir. Bu tasarımı, elimdeki artık dana cinsi derileri kullanarak, çanta kavramını taşıma, saklama gibi kavramlara indirgeyerek amforalar ile ilişkilendirdim. Böylece, nesnelerin kullanımı yer değiştirmiş oldu. Bunu oldukça minimal biçimde yaparak, dekor vb. ayrıntılar olmadan grafik bir biçimde var olan şekilden uzaklaşmadan soyutlamayı amaçladım. El dikişiyle ürünümü hazırladım.

TASARIMCI: Çiğdem COŞKUN

PROJE ADI: ZİFİR-İ İHTİŞAM (Magnificence of Darkness)

Tasarımda yılanın değiştirdiği deri olan “yılan gömleği” giysinin ön ve arkasında bir süreklilik yaratmak için kullanılmıştır. Yılan edebiyatımızda da yer alan, tıpta da yeri olan tıpkı doğadaki diğer canlılar gibi şifalı bir hayvandır. Ekolojik sistemin bir dengesi olarak yılanın kendi bıraktığı deri kullanılarak, bilinçli hayvan katliamına dikkat çekilmek istendi. Yılan gömleği nemlendirilerek muslin kumaşa cilt tutkalı ile yapıştırıldı. Yapışması için dijital baskı makinası kullanıldı. 4 metre muslin kumaş cilt tutkalı ile dijital baskı makinasında rastgele yüzey oluşturularak yapıştırıldı. Ardından da bej renk iplerle rastgele dikiş yapıldı. Tasarımda dengeyi yakalamak için drapaj yöntemi ile model oluşturuldu.

TASARIMCI: Eser Eke BAYRAMOĞLU

PROJE ADI: AHİ DEVRAN YELEĞİ (Ahi Devran Vest)*

Yelek yapımında yılan deseni baskılı düşük kaliteli giysilik deriler ve üç farklı renkte atık giysilik deri parçaları kullanılmıştır. Deri arkalı önlü giyilebilir tarzda tasarlanmış ve içi-dışı farklı renkte olacak şekilde tamamen elle dikilmiştir. Yakasına savarovski taşlı yılan başlı aksesuar yapıştırılmıştır. Kordon üzerine yılan desenli derinin elle dikilerek yılan başı monte edilmesiyle hazırlanmış bir aksesuarı da mevcuttur.

PROJE ADI: MANİSA TARZANI YELEĞİ (Manisa Tarzanı Vest)**

Yelek yapımında düşük kalite süet, napa ve baskılı deri parçaları kullanılmıştır. Yeleğin üzerine ağaç deseni şeklindeki desen makine ile dikilerek oluşturulurken yelek birleştirmeleri elle yapılmıştır. Yeleğin yaka kısmına konan ıhlamur çiçekleri görselindeki aksesuar hindi derisinden mamul parşömenden yapılmıştır. Yakasına istiklal madalyası yerleştirilmiştir. Kolyesi palamut aksesuar ve meşe yaprağı şeklinde atık vidala deri parçasından yapılmış ve yakma tekniği ile biçimlendirilmiştir.

PROJE ADI: SEİKİLOS YELEĞİ (Seikilos Vest)

Yelek yapımında düşük kaliteli giysilik deriler, atık bitkisel tabaklanmış deri parçaları ve düşük kaliteli kürk kullanılmıştır. Tüm yelek elle dikilmiş, gravür oyma makinesi ile vaketa deriye şarkı sözleri yazılmış ve antik bir görünüm vermek için ütü ile yakma işlemleri yapılmıştır.

*Teknik Destek: Cem Varsoy
**Teknik Destek: Nilgün Kayahan Kolan

Fotoğraf: Toros Mutlu

Tasarımcı: Eser Eke Bayramoğlu

Fotoğraf: Toros Mutlu

Tasarımcı: Eser Eke Bayramoğlu

Fotoğraf: Toros Mutlu

TASARIMCI: Gülşen Şefika BERBER

PROJE ADI: VARLIK (Existence)

Bu çalışmada malzemeleri deri kıyafetler diken dükkanların çöplerinden topladım ve bu durum beni varlık sorunsalını düşünmeye itti. Başka insanların yok saydığı malzemeyi var etmek adına neler yapabilirdim? Onları sıkıştırmayı denedim, yapıştırıcı malzemeler ile sıkıştırarak yeni bir yüzey elde ettim ve vücut aksesuarına dönüştürdüm, evet artık var edilmiş ve yokluktan kurtulmuştu.

TASARIMCI: Hülya YAVUZ

PROJE ADI: DOĞA (Nature)

Bu tasarımda, nubuk deri ve kurtarılmış parça deriler kullanılmıştır. Nubuk deri üzerine ısıl dağlama tekniği ile doğa ve manzara çizimleri yapılmıştır. Kurtarılmış deri parçaları, yeni şekil verilmeden doğal haliyle kullanılarak nubuk deri ile bütünleştirilmiştir. Deri parçaları, el işçiliği ile dikilip perçinler yardımıyla birbirine tutturulmuştur. Uç kısımlar, yaprak baskılı deri parçaları ile süslenmiştir.

PROJE ADI: RENKLİ DÜNYAM (My Colourful World)

Bu tasarımda yarma deri (küçükbaş hayvan), vaketa deri parçalarından oluşan 8 renk parça deri kullanıldı. Çantanın arka ve önünde 3 farklı cep, çanta ağzında fermuar bulunmaktadır ve çanta sapları hem sırt çantası hem de tek askılı çanta olarak ayarlanabilmektedir. Çantanın üzerinde bulunan vaketa deri parçasına ısıl dağlama işlemi uygulanmıştır.

PROJE ADI: ADA (The Island)

Bu tasarımda yarma deri (küçükbaş hayvan), cam boncuk kullanılarak el işçiliği ile verev dikiş uygulanılarak mumlu ip ile dikilmiştir. Çantanın kapak kısmı iki farklı renkte parçadan oluşmaktadır. Deri üzerinde bulunan doğal delikler cam boncuklarla süslenmiştir. Çantanın iç kısmında arka ve önde bulunan farklı iç cepler vardır. Çanta askısı ayarlanabilir özelliktedir.

TASARIMCI: Mine DEĞİRMENCİ

PROJE ADI: MARAL (Doe)

Projenin oluşum sürecinde bir ayakkabı atölyesinin artıklarına ulaşılmış ve birçok hayvanın derisi gözlemlenmiş olup, malzemeyle birlikte hareket edilmiştir. Çalışma için geyik derisine karar verilmiş ve geyik fotoğrafları incelenmiştir. Dişi geyik (maral) ve kadın bakışının dramatik görüntüsü arasinda analojik bir ilişki kurulmuş, bu ilişki çalışmanın kavramsal çerçevesi için zemin oluşturmuştur. Dişi geyiklere verilen Maral kelimesi kadın ismi olarak Meral'e dönüştürülerek kullanılmış olup; güzel, alımlı anlamına gelmektedir. Buradan hareketle hayvanın derisi bir aksesuara dönüştürülmüş, böylece Maral metaforik olarak yeniden hayat bulmuştur.

TASARIMCI: Ceren Evren DİKENER

PROJE ADI: ANNEMİN CEKETİ (My Mother's Jacket)

Projede annemin 1995 yılında almış olduğu bir deri ceketi ele aldım. Deri ceketin benim için anlamı annemin anılarını ve yaşanmışlıklarını sürdürebilmekti. Modası geçmiş olan bu ceketi uzun yıllar yattığı dolaptan çıkarıp günümüz modasına uyarlayarak giyebileceğim bir etek haline dönüştürdüm. Yeni tasarımda ceketin yakası eteğin beli ve önü de eteğin yandaki açıklığı haline geldi.

TASARIMCI: Kübra ERÇETİN

PROJE ADI: DÜĞÜM SARMALI (Volute Knot)

Atık deri parçalarının düğümlenmesiyle oluşturulmuş bu yeni doku ve elde ettiğim form, tasarım ismimin kaynağıdır. Oluşan bu yeni dokuları bir araya getirerek ortaya çıkardığım ceket tasarımı ile hem efektif bir görüntü elde etmek hem de atılmış tekstil atıklarını değerlendirmek istedim. Düğümleri farklı amaçlarla bir çok bölgede kullandım; dik duruş, pens görevi, ön açıklıkta ki eğim gibi tasarıma form kazandıran dokunuşlarıdır. Düğümleyerek doku elde ettiğim bağcıklar yine bir tekstil atığının ürünüdür. Kullandığım malzeme ise koyu kahve suni deridir. Çalışmadan tekrar elde ettiğim yeni atıkları bir başka tasarımın malzemesi olarak kullandım.

PROJE ADI: DAM (Roof)

Bir evin en tepe noktası ve korunağı olan ‘Dam’ı, insanın en tepe noktasında ve korunağı olan şapkayla oldukça ortak benzerlik taşıyor. Tasarım ilhamım buradan gelmektedir. Daha öncesinde yapmış olduğum ceket tasarımından elde ettiğim atık malzemelerle oluşturduğum bu tasarım %100 atıktan oluşmaktadır. Astar olarak kullandığım kumaş yine bir kesim atığından elde edilmiştir. Elimdeki atığı en aza indirmek ve kalanları değerlendirmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Dikiş ile verdiğim form çatının keskin eğimli yüzeylerini yansıtmaktadır. Malzemelerim suni deri ve pamuklu kumaştır. Yapmış olduğum ilk çalışmamın atıklarından meydana gelmektedir, bu sayede atık miktarımı sıfıra oldukça yakın bir yüzdeliğe indirdim.

TASARIMCI: Ayşe YILDIZ

PROJE ADI: “ARTIK TOZA SOR!” (“Ask to Dust Now!”)

Moda endüstrisinde kullanılmak üzere deri işleme fabrikalarında ortaya çıkan deri zımpara artıkları, büyük yığınlar halinde toza dönüşmekte ve bu tozlar en iyi ihtimalle yakılarak bertaraf edilmektedir. Bu da gözden kaçan ama insan ve doğa sağlığı üzerinde kalıcı hasarlar oluşturabilecek ciddi bir atık türünü oluşturmaktadır. Zımparalanmış deri artıkları, farklı doğal ve kimyasal bağlayıcılar ile şekillendirilebilir bir hamur haline geldiğinde ise işlenebilir, boyanabilir, cilalanabilir bir malzemeye dönüşmektedir. “Artık toza” sorma zamanı geldi. Ben sordum, bu seferlik bir kolye ve bileziğe dönüşmeyi seçti, peki ya bir dahaki sefere?

TASARIMCI: Riina ÕUN

PROJE ADI: SCOBY KOMPOST ELDİVEN
(SCOBY Composite Gloves)

Bu kavramsal eldiven tasarımı, kombucha SCOBY'den yapılmıştır (ortakyaşar bakteri ve maya kümelenmesi). Bu, özellikle vegan tüketiciler için plastikten arınmış bir gelecek vaat eden bir komposttur. Bu malzeme Londra'daki Green Lab Araştırma bursum sırasında, kombucha bitkisini içecek sektörüne kazandırmaya yönelik bir projeyle birlikte oluşturulmuştur. Organik atığın yeniden işlenmesi ve yeni malzemelere dönüşmesine yönelik bu süreç gelecek için tamamiyle döngüsel bir ekonomi modeli önermektedir. Eldiven lazer oyma yöntemi ile bezenmiştir.

PROJE ADI: RIINA O EL YAPIMI DERİ ELDİVEN
(Riina O Hand-Crafted Leather Gloves)

Bu tasarım, el yapımı lüks deri eldivenler yaratan küçük bağımsız bir markanın ürünüdür. Sürdürülebilirlik felsefesine odaklı bu marka, zanaat (eldivenler elde dikilmiştir) ve modern teknolojiyi (lazer kesim tekniği ile dekore edilmişlerdir) harmanlayarak üretim adedini sınırlayarak kişiye özel tasarımlarla yavaş tasarım süreçleri oluşturmaktadır. El yapımı deri eldivenler nesli tükenmekte olan bir zanaat becerisinin ürünleridir. Tasarımcı bu becerileri yeniden üretime sokarak kullanıcılar ile onların ellerini mükemmel biçimde saran eldivenler ile bir bağ oluşturur. Eldivenler lazer kesimin yanısıra dekoratif olarak boncuk ve pullarla işlenmiştir.

SALVAGED LEATHER

KURTARILMIŞ DERİ

Şölen Kipöz
Konsept/ Küratör

YARATICI EKİP

1) Kurtarılmış Deri / Döngüsel Üst-Dönüşüm:

TASARIMCILAR

Aslı Su Türkmen, Berrin Gönen, Elif Tekcan, Jörn Fröhlich,
Hakan Başak, İdil Şansal, Şölen Kipöz

ÜRETİM

Deri Kıyafetler: Ömer Topaç (Popüler Deri)

Malzeme Desteği: Ahmet Korkmaz (BR Mağazacılık)
Muhsin Öztürkdaş (Yeni Ege Aksesuar)

Üretim Desteği: San Marc Galico (Lider Deri İşletme Sahibi)

Üretim Koordinasyon: Yasemen Şen
(Lider Deri Tasarımcı ve Müşteri Temsilcisi)

Teknik Ekip: Caner Odabaş (Lider Deri Atölye Şefi)
Zehra Ayyıldız (Lider Deri Atölye Şefi)

Üretici Ustalar: Erol Kanat (Lider Deri Numune Birimi)
Taner Demirkaya (Lider Deri Numune Birimi)

MODA ÇEKİMİ

Moda Fotoğrafları: Toros Mutlu

Çekim Asistanı: Ayberk Açıkel

Saç : Moringa Kuaför

Makyaj: Melisa Elbeye

Modeller: Erk Türkel, Erkam Tokşen, Gözde Çapkan,
Ilgaz Çavuşoğlu, İrem Akkoca

2) Kurtarılmış Deri / Jüri Seçkisi:

TASARIMCILAR

Ayşe Yıldız, Canan Erdönmez, Ceren Evren Dikener, Çiğdem Coşkun,
Didar Çeler, Eser Eke Bayramoğlu, Esra Enes, Gülşen Şefika Berber, Hülya Yavuz,
Mine Değirmenci, Kübra Erçetin, Nuray Işık, Riina Oun, Zeynep Günaydın

ULUSLARARASI SEÇİCİ KURUL

Angela Burns, Duygu Atalay, Erica de Greef, Gönül Paksoy, Hazel Clark,
Nesrin Türkmen, Otto Von Busch, Yüksel Şahin

SERGİ

SERGİ KOORDİNASYON

Onur Mengi

SERGİ GRAFİKLERİ

Jörn Fröhlich, Elif Tekcan

İYİ TASARIM_4 SERGİ KURULUMU

Deniz Can Atal, Elif Tekcan,
Jörn Fröhlich, Onur Kocaer

SERGİ KATALOĞU

KATALOG EDİTÖRÜ

Şölen Kipöz

METİN YAZARLARI

Canan Erdönmez, Lütfi Dağtaş
Şölen Kipöz

KATALOG TASARIMI

Elif Tekcan

TEŞEKKÜRLER

Çalışmalarımızda verdiği destekten dolayı İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Dekanı **Prof. Dr. Ender Yazgan Bulgun** ile Moda ve Tekstil Tasarımı Bölüm Başkanı **Prof. Elvan Özkavruk Adanır** başta olmak üzere tüm ekip arkadaşlarımıza,
Kurtarılmış Deri Döngüsel Üst-Dönüşüm bölümünde tasarlanan giysilerin endüstriyel şartlarda üretilebilmesi için Lider Deri'nin kapılarını açan **San Marc Galico**'ya,
Üretimlerin en nitelikli biçimde gerçekleşmesini sağlayan ve üretimi koordine eden **Yasemen Şen**'e,
BR Mağazacılık kumaş deposundaki sezon sonu kumaşları bize temin eden **Ahmet Korkmaz**'a,
Bu serginin oluşumu ve kurulumunda destek ve emeklerini esirgemeyen **İzmir Akdeniz Akademisi çalışanlarına**, ve **Onur Mengi** başta olmak üzere **İyi Tasarım 4 ekibine** teşekkürlerimizi sunarız.

İYİ TASARIM_4
GOOD DESIGN
İZMİR

DÖNGÜ
CYCLES

İzmir
AKDENİZ
Akademisi
İZMİR MEDİTERRANEAN ACADEMY

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ